

ЗАКОН

О ЈАВНОЈ СВОЈИНИ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређује се право јавне својине и одређена друга имовинска права Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Три облика јавне својине

Члан 2.

Јавну својину чини право својине Републике Србије - државна својина, право својине аутономне покрајине - покрајинска својина и право својине јединице локалне самоуправе - општинска, односно градска својина.

Предмет јавне својине

Члан 3.

У јавној својини су природна богатства, добра од општег интереса за која је законом утврђено да су у јавној својини, ствари које користе органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и друге ствари које су, у складу са законом, у јавној својини.

Примена и однос закона

Члан 4.

На стицање, вршење, заштиту и престанак права јавне својине, примењују се одредбе закона којим се уређује право приватне својине, ако нешто друго није одређено овим или другим законом.

Одредбе посебних закона којима се уређује режим ствари у јавној својини не могу бити у супротности са овим законом.

Намена ствари

Члан 5.

Намена ствари у јавној својини одређује се законом или одлуком надлежног органа донетом на основу закона, односно другог прописа или општег акта.

Одговорност у одлучивању, коришћењу и управљању

Члан 6.

Свако ко одлучује о стварима у јавној својини, ко их користи или њима управља дужан је да поступа као добар домаћин и одговоран је за то у складу са законом.

Финансијска средства

Члан 7.

Финансијска средства (новчана средства и хартије од вредности) у својини Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе уређују се посебним законом.

Посебан режим за одређене непокретности

Члан 8.

Правни режим грађевинског земљишта, пољопривредног земљишта, шума и шумског земљишта у јавној својини уређује се посебним законом.

II. ЈАВНА СВОЈИНА

1. Предмет јавне својине

Природна богатства

Члан 9.

Воде, водотоци и њихови извори, минерални ресурси, ресурси подземних вода, геотермални и други геолошки ресурси и резерве минералних сировина, и друга добра која су посебним законом одређена као природна богатства, у својини су Републике Србије.

Начин и услови искоришћавања и управљања природним богатством уређују се посебним законом.

На природном богатству може се стећи концесија или право коришћења, односно искоришћавања, у складу са посебним законом.

Накнада за коришћење природног богатства припада Републици Србији, аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе, на чијој територији се налази природно богатство, у складу са посебним законом.

Добра од општег интереса у јавној својини

Члан 10.

Добра од општег интереса у јавној својини, у смислу овог закона, су добра у општој употреби и друге ствари које су законом одређене као добра од општег интереса (пољопривредно земљиште, шуме и шумско земљиште, водно земљиште, водни објекти, заштићена природна добра, културна добра и др.), због чега уживају посебну заштиту.

Добрима у општој употреби, у смислу овог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе или постојања општег интереса намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази, административни прелаз и др.).

Свако има право да добра у општој употреби користи на начин који је ради остварења те намене прописан законом, односно одлуком органа или правног лица коме су та добра дата на управљање.

Добра у општој употреби су у својини Републике Србије изузев улица, а које нису део аутопута, државног пута I реда или магистралног пута, тргова и

јавних паркова, који су у јавној својини јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе.

Остала добра од општег интереса на којима постоји право јавне својине су у својини Републике Србије, ако законом није предвиђено да су у својини аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Начин и услови искоришћавања и управљања добрима у општој употреби и другим добрима од општег интереса уређују се посебним законом.

На добрима у општој употреби може се стећи право предвиђено посебним законом (концесија, закуп и сл).

Мреже

Члан 11.

Мрежа, у смислу овог закона, јесте непокретна ствар са припацама, односно збир ствари, намењених протоку материје или енергије ради њихове дистрибуције корисницима или одвођења од корисника, а чији је појам ближе утврђен посебним законом.

Мреже представљају добро од општег интереса.

Мрежа којом се обавља привредна делатност пружања услуга од стране правних лица основаних од носилаца јавне својине је у јавној својини.

Изузетно од става 3. овог члана, посебним законом може бити утврђено да мреже из тог става могу бити и у својини правног лица које је основала Република Србија за пружање услуга или његовог зависног друштва.

Мрежа, односно део мреже који служи искључиво за потребе једног или више лица може бити у својини тог, односно тих лица.

Мрежа на којој на дан ступања на снагу овог закона постоји право приватне својине остаје у приватној својини.

Изградња, одржавање и коришћење мрежа у јавној својини могу бити предмет концесије, сагласно посебном закону.

Ствари које користе органи и организације

Члан 12.

Ствари у јавној својини које користе органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, у смислу овог закона, чине непокретне и покретне ствари и друга имовинска права, која служе за остваривање њихових права и дужности.

Друге ствари и имовинска права

Члан 13.

Под другим стварима у јавној својини из члана 3. овог закона подразумевају се ствари које не спадају у природна богатства, добра од општег интереса, мреже или ствари које користе органи и организације из члана 12. овог закона (грађевинско земљиште у јавној својини, друге непокретности и покретне ствари у јавној својини).

Друга имовинска права, у смислу овог закона, јесу: право на патент, право на лиценцу, модел, узорак и жиг, право коришћења техничке документације и друга имовинска права утврђена законом.

Друга имовинска права прибављају се, користе и њима располаже у складу са законом.

Улагање у капитал и пренос права коришћења

Члан 14.

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу средства у јавној својини улагати у капитал јавног предузећа и друштва капитала, у складу са овим и другим законом.

По основу улагања из става 1. овог члана Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе стичу уделе или акције у јавним предузећима и друштвима капитала и права по основу тих акција, односно удела.

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу установама и јавним агенцијама и другим организацијама, изузев јавних предузећа и друштава капитала из става 1. овог члана, чији су оснивачи, преносити право коришћења на стварима на којима имају право јавне својине.

Сусвојина на ствари у јавној својини

Члан 15.

На ствари у јавној својини може постојати сусвојина између различитих носилаца јавне својине, као и између носилаца јавне својине и других правних и физичких лица, ако у погледу неке ствари у јавној својини нешто друго не произлази из закона.

Носиоци права јавне својине могу заједнички инвестирати у изградњу добара од општег интереса и других добара и по том основу, у складу са овим и другим законом, стицати право коришћења или друго право (концесија и сл.) и убирати приходе по том основу.

Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе не могу стећи својину, односно сусвојину на стварима, односно добрима из става 1. овог члана које по овом или другом закону могу бити искључиво у својини Републике Србије.

Немогућност принудног извршења

Члан 16.

Природна богатства, добра у општој употреби, мреже у јавној својини, водно земљиште и водни објекти у јавној својини, заштићена природна добра у јавној својини и културна добра у јавној својини, не могу бити предмет принудног извршења.

На непокретностима у јавној својини које, у целини или делимично, користе органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе за остваривање њихових права и дужности не може се спровести принудно извршење.

Предмет принудног извршења не могу бити објекти, оружје и опрема намењени одбрани и државној и јавној безбедности.

Добра из става 1. овог члана не могу се отуђити из јавне својине.

Немогућност одржаја и заснивања хипотеке

Члан 17.

На стварима из члана 16. овог закона не може се стећи право својине одржајем, нити се може засновати хипотека или друго средство стварног обезбеђења.

2. Носиоци права јавне својине и корисници ствари у јавној својини

Право јавне својине и право коришћења

Члан 18.

Носиоци права јавне својине су Република Србија, аутономна покрајина и општина, односно град (у даљем тексту: јединица локалне самоуправе).

Градска општина има право коришћења на стварима у својини града у чијем је саставу.

На стварима које прибави градска општина, право својине стиче град у чијем је саставу градска општина, а градска општина има право коришћења.

Статутом града може се предвидети да градска општина има право јавне својине на покретним и на непокретним стварима неопходним за рад органа и организација градске општине.

Месне заједнице и други облици месне самоуправе имају право коришћења на стварима у јавној својини јединице локалне самоуправе, у складу са законом и прописом, односно другим актом јединице локалне самоуправе.

Установе и јавне агенције и друге организације чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, које немају статус државног органа и организације, органа аутономне покрајине, односно органа јединице локалне самоуправе или јавног предузећа, односно друштва капитала, имају право коришћења на непокретним и покретним стварима у јавној својини које су им пренете на коришћење.

Корисници ствари у јавној својини

Члан 19.

Корисници ствари у јавној својини су:

- 1) државни органи и организације;
- 2) органи и организације аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе;
- 3) јавна предузећа, друштва капитала чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, као и њихова зависна друштва, на основу уговора закљученог на основу акта надлежног органа, а којим нису пренете у својину тог јавног предузећа, односно друштва.

Ствари у јавној својини могу се дати на коришћење и осталим правним и физичким лицима, концесијом или на други начин предвиђен законом.

Органи и организације као корисници

Члан 20.

Државни органи и организације, органи и организације аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе користе непокретне и покретне ствари у јавној својини које су намењене извршавању њихових надлежности.

Изузетно од става 1. овог члана, непокретностима које користе државни органи и организације, органи и организације аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, у смислу овог закона, сматрају се и непокретности у јавној својини које непосредно не служе извршавању надлежности тих органа и организација, већ за остваривање прихода путем давања у закуп, односно на коришћење (тзв. комерцијалне непокретности - пословни простор, станови, гараже, гаражна места и др.).

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу непосредно, преко надлежног органа, давати у закуп, односно на коришћење непокретности из става 2. овог члана или за ове намене основати јавно предузеће или друштво капитала.

Оснивачким актом јавног предузећа, односно друштва капитала из става 3. овог члана, односно уговором о давању на коришћење непокретности из става 2. овог члана том предузећу, односно друштву, у складу са законом, ближе се одређује надлежност и поступак давања у закуп, односно на коришћење тих непокретности и остваривања прихода Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе по том основу (закупнина, добит и др.).

Јавна предузећа и друштва капитала као корисници

Члан 21.

Јавно предузеће, друштво капитала чији је оснивач Републике Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе и њихова зависна друштва, која обављају делатност од општег интереса, користе непокретности које им нису уложене у капитал, а на основу посебног закона, оснивачког акта или уговора закљученог са оснивачем.

Друштво капитала чији је оснивач Републике Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, које не обавља делатност од општег интереса може по основу уговора закљученог са оснивачем, уз накнаду или без накнаде, користити непокретности које му нису уложене у капитал, а које су неопходне за обављање делатности ради које је основано.

Уговор из става 2. овог члана, са друштвом капитала чији је оснивач Република Србија, на основу акта Владе, закључује директор Републичке дирекције за имовину Републике Србије (у даљем тексту: Дирекција) или лице из Дирекције које он за то овласти, а са друштвом капитала чији је оснивач аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, на основу акта надлежног органа аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе - лице овлашћено у складу са прописом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Оснивач привредног друштва из става 2. овог члана учествује у добити друштва која се оствари пословањем средствима која му је оснивач унео у капитал и пословањем непокретностима које му је оснивач дао на коришћење, у складу са законом и уговором којим су те непокретности друштву дате на коришћење.

Право коришћења

Члан 22.

Носиоци права коришћења из члана 18. овог закона имају право да ствар држе и да је користе у складу са природом и наменом ствари, да је дају у закуп и да њоме управљају у складу са овим и другим законом.

Давање у закуп ствари у својини Републике Србије из става 1. овог члана врши се по претходно прибављеној сагласности Дирекције.

Актом Дирекције из става 2. овог члана даје се начелна сагласност да се ствар да у закуп, опредељује се намена ствари за време трајања закупа, али не и будући купац и услови закупа. За промену намене ствари за време трајања закупа неопходна је нова сагласност Дирекције.

Уговор о закупу закључен без сагласности Дирекције из ст. 2. и 3. овог члана ништав је.

Средства остварена давањем у закуп ствари из става 1. овог члана приход су носиоца права коришћења који је ствари дао у закуп.

Одредбе ст. 1. до 5. овог члана сходно се примењују и код давања у закуп ствари у својини аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, с тим што о давању сагласности одлучује надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Влада може одлучити да се непокретност у својини Републике Србије на којој постоји право коришћења из члана 18. овог закона, која није у функцији остваривања надлежности, односно делатности носиоца права коришћења на тој ствари, као и непокретност која се користи супротно закону, другом пропису или природи и намени непокретности, одузме од носиоца права коришћења.

У случају кад се непокретност изда у закуп без сагласности надлежног органа, сматраће се да се непокретност користи супротно закону у смислу става 7. овог члана.

Влада може одлучити да се непокретност у својини Републике Србије на којој постоји право коришћења из члана 18. овог закона одузме од носиоца права коришћења и у случајевима који нису наведени у ставу 7. овог члана, под условом да се носиоцу права коришћења обезбеди коришћење друге одговарајуће непокретности.

Одредбе ст. 7. до 9. овог члана сходно се примењују и код одузимања непокретности у својини аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, с тим што о одузимању одлучује надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Одредбе ст. 7. до 10. овог члана не примењују се код одузимања својине, односно права коришћења на непокретностима у јавној својини у случајевима када је одузимање ових права уређено посебним законом.

Право коришћења на непокретности у јавној својини из члана 18. овог закона престаје и у случају њеног отуђења из јавне својине, на основу одлуке Владе, односно надлежног органа аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, независно од воље носиоца права коришћења на тој непокретности, у случају престанка носиоца права коришћења, као и у другим случајевима утврђеним законом.

Одређивање корисника непокретности

Члан 23.

О давању на коришћење непокретности одузете у складу са чланом 22. ст. 7. и 9. овог закона, као и непокретности коју Република Србија стекне наслеђем, поклоном или једностраном изјавом воље, или на други законом одређен начин, одлучује Влада, ако законом није друкчије одређено.

О давању на коришћење непокретности одузете у складу са чланом 22. став 10. овог закона, као и непокретности коју аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе стекне наслеђем поклоном или једностраном изјавом воље, или на други законом одређен начин, одлучује надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Управљање стварима

Члан 24.

Државни органи и организације, органи и организације аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, носиоци права коришћења из члана 18. и корисници из члана 21. овог закона управљају покретним и непокретним стварима у јавној својини које користе.

Управљање стварима у јавној својини, у смислу става 1. овог члана, јесте њихово одржавање, обнављање и унапређивање, као и извршавање законских и других обавеза у вези са тим стварима, ако за одређени случај права коришћења, односно коришћења законом није нешто друго прописано.

Упис права јавне својине и права коришћења

Члан 25.

Право јавне својине и право коришћења на непокретностима у јавној својини уписују се у јавне књиге о непокретностима и правима на њима, у складу са законом којим се уређује упис права на непокретностима.

У случајевима из члана 19. став 1. тач. 1) и 2) овог закона, може се поред носиоца права јавне својине уписати и корисник непокретности, ако је то актом надлежног органа одређено.

3. Прибављање, располагање и управљање стварима у јавној својини

3.1. Опште одредбе

Појам располагања

Члан 26.

Располагањем стварима у јавној својини, у смислу овог закона, сматра се:

- 1) давање ствари на коришћење;
- 2) давање ствари у закуп;
- 3) пренос права јавне својине на другог носиоца јавне својине, укључујући и размену;
- 4) отуђење ствари из јавне својине;

- 5) заснивање хипотеке на непокретностима;
- 6) улагање у капитал.

Ствари у јавној својини могу се, у смислу става 1. овог члана, дати на коришћење (са накнадом или без накнаде), или у закуп другом носиоцу јавне својине.

Надлежност за одлучивање

Члан 27.

О прибављању ствари и располагању стварима у својини Републике Србије, под условима прописаним законом, одлучује Влада, ако законом није другачије одређено.

О прибављању и располагању непокретностима у својини Републике Србије за потребе државних органа и организација, о преносу права јавне својине на непокретности у својини Републике Србије на другог носиоца права јавне својине, као и о прибављању и отуђењу превозних средстава и опреме веће вредности за потребе поменутих органа и организација одлучује Влада, а о осталим видовима прибављања и располагања покретним стварима одлучује функционер који руководи органом, ако нешто друго није предвиђено овим законом.

О прибављању и отуђењу покретних ствари за посебне намене, укључујући и превозна средства и опрему веће вредности које користи министарство надлежно за послове одбране и Војска Србије и које за потребе послова безбедности користе министарство надлежно за унутрашње послове и службе безбедности, одлучује руководица тог органа, односно служби.

О отуђењу непокретности у својини Републике Србије на којима постоји право коришћења из члана 18. овог закона, као и о заснивању хипотеке на тим непокретностима одлучује Влада.

О прибављању непокретности у својину Републике Србије за потребе носиоца права коришћења из члана 18. овог закона чији је оснивач Република Србија, одлучује надлежни орган тог носиоца права коришћења, уз претходну сагласност Дирекције.

О давању у закуп непокретности из става 4. овог члана, укључујући и отказ уговора, одлучује надлежни орган носиоца права коришћења на непокретности, сагласно члану 22. овог закона.

Шта се сматра опремом веће вредности у смислу става 2. овог члана уређује се уредбом Владе.

О прибављању ствари и располагању стварима у својини аутономне покрајине, под условима прописаним законом, одлучује орган аутономне покрајине одређен у складу са статутом аутономне покрајине.

О прибављању ствари и располагању стварима у својини јединице локалне самоуправе под условима прописаним законом, одлучује орган јединице локалне самоуправе одређен у складу са законом и статутом јединице локалне самоуправе.

Ништав је акт о прибављању и располагању стварима у јавној својини који је донео ненадлежни орган, као и уговор закључен на основу таквог акта.

У погледу утврђивања надлежности за одлучивање о отуђењу непокретности из јавне својине, отуђењем се сматра и одлучивање о расхоровању и рушењу објекта, осим у случају кад рушење наложи надлежни

орган због тога што објекат склон паду угрожава безбедност, односно кад надлежни орган наложи рушење објекта изграђеног супротно прописима о планирању и изградњи.

Надлежност за припрему аката о одлучивању

Члан 28.

Припрема аката за Владу о прибављању и располагању стварима у својини Републике Србије у смислу члана 27. ст. 2. и 4. овог закона у надлежности је Дирекције, ако посебним прописом за то није утврђена надлежност другог органа.

Орган надлежан за одлучивање и предлагање аката о прибављању, коришћењу, управљању и располагању стварима које користе органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе утврђује се прописом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Тржишни услови прибављања и отуђења непокретности

Члан 29.

Непокретне ствари прибављају се у јавну својину и отуђују из јавне својине, полазећи од тржишне вредности непокретности, коју је проценио порески, односно други надлежни орган, у поступку јавног надметања, односно прикупљањем писмених понуда, ако законом није друкчије одређено.

Прибављањем непокретних ствари, у смислу става 1. овог члана, сматра се и размена непокретности и изградња објеката.

Непокретне ствари се могу прибављати у јавну својину бестеретним правним послом (наслеђе, поклон или једнострана изјава воље), као и експропријацијом на основу посебног закона.

Изузетно од става 1. овог члана, непокретне ствари се могу прибавити или отуђити непосредном погодбом, али не испод од стране надлежног органа процењене тржишне вредности непокретности (код отуђења), односно не изнад те вредности (код прибављања), ако у конкретном случају то представља једино могуће решење или ако је то са аспекта интереса носиоца јавне својине најцелисходније решење. Предлог акта, односно акт о оваквом располагању мора да садржи образложење из кога се може утврдити постојање ових околности.

Прибављање непокретности непосредном погодбом путем размене

Члан 30.

Изузетно од члана 29. став 1. овог закона, непокретности се могу прибавити у јавну својину путем размене непосредном погодбом, под следећим условима:

1) ако је таква размена у интересу Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, односно ако се тиме обезбеђују већи приходи за носиоца права јавне својине или бољи услови за ефикасно вршење његових права и дужности;

2) ако се непокретности размењују под тржишним условима;

3) ако се, у случају кад је тржишна вредност непокретности у јавној својини већа од тржишне вредности непокретности која се прибавља у јавну својину на име размене, уговори доплата разлике у новцу у року до 20 дана од дана закључења уговора.

Предлог акта, односно акт о прибављању непокретности из става 1. овог члана мора да садржи образложење из кога се може утврдити постојање околности из става 1. тачка 1) овог члана.

Отуђење непокретности испод тржишне цене

Члан 31.

Изузетно од члана 29. став 1. овог закона, непокретности се могу отуђити из јавне својине и испод тржишне цене, односно без накнаде, ако постоји интерес за таквим располагањем, као што је решавање социјално-хуманитарних питања, отклањање последица елементарних непогода или успостављање добрих односа са другим државама, односно међународним организацијама и у другим случајевима предвиђеним посебним законом.

Предлог акта, односно акт о отуђењу непокретности мора да садржи образложење из кога се може утврдити постојање разлога из става 1. овог члана.

Ништавост уговора

Члан 32.

Уговор закључен супротно одредбама чл. 29 - 31. овог закона ништав је.

Прибављање и отуђење покретних ствари

Члан 33.

Прибављање покретних ствари у јавну својину врши се на начин прописан законом којим се уређују јавне набавке.

Отуђење покретних ствари из јавне својине врши се, по правилу, у поступку јавног оглашавања, односно прикупљањем писмених понуда, на начин којим се обезбеђује интерес носиоца права јавне својине.

Изузетно од става 2. овог члана, отуђење покретних ствари се може вршити непосредном погодбом.

Отуђење покретних ствари из јавне својине може се вршити и испод тржишне цене, односно без накнаде, ако постоји интерес за таквим располагањем, као што је решавање социјално-хуманитарних питања и отклањање последица елементарних непогода и у другим случајевима утврђеним актом Владе.

Предлог акта, односно акт о отуђењу покретних ствари из јавне својине мора да садржи образложење из кога се може утврдити постојање разлога из става 4. овог члана.

Случајеви и услови под којима се може вршити отуђење покретне ствари из јавне својине непосредном погодбом и други случајеви из става 4. овог члана утврђују се уредбом Владе.

Давање ствари у закуп

Члан 34.

Ствари у јавној својини могу се дати у закуп, полазећи од тржишне висине закупнине за одређену врсту ствари, у поступку јавног надметања, односно прикупљањем писмених понуда.

Изузетно од става 1. овог члана, ствари у јавној својини се могу дати у закуп непосредном погодбом, ако је то у конкретном случају једино могуће или са аспекта интереса носиоца права јавне својине најцелисходније решење.

Ствари у јавној својини не могу се давати у подзакуп.

Уговор закључен противно одредбама овог члана ништав је.

Уређивање услова и поступка

Члан 35.

Услови прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом и давање у закуп ствари у јавној својини, као и поступци јавног надметања, односно прикупљања писмених понуда, ближе се уређују уредбом Владе.

Надлежност за закључивање уговора

Члан 36.

Уговоре о прибављању и располагању стварима у својини Републике Србије из члана 27. ст. 2. и 4. овог закона, у случајевима када је акт о прибављању и располагању донела Влада, у име Републике Србије, закључује директор Дирекције или лице из Дирекције које он за то овласти, ако законом није друкчије одређено.

Уговор о прибављању и располагању покретним стварима из члана 27. став 3. овог закона закључује руководицац органа.

Уговор о прибављању непокретности у својину Републике Србије из члана 27. став 5. овог закона, за потребе носиоца права коришћења, у име Републике Србије закључују директор Дирекције или лице из Дирекције које он за то овласти и овлашћено лице носиоца права коришћења за чије се потребе непокретност прибавља у својину Републике Србије.

Уговор о давању у закуп непокретности у својини Републике Србије из члана 27. став 6. овог закона на којој постоји право коришћења, на основу важеће сагласности Дирекције, закључује овлашћено лице носиоца права коришћења на тој непокретности.

Уговор о прибављању, отуђењу, узимању и давању у закуп непокретности које се користе за потребе дипломатских и конзуларних представништава Републике Србије у иностранству закључује министар надлежан за спољне послове или лице које он овласти, а за потребе војних представништава - министар одбране или лице које он овласти.

Лице надлежно за закључивање уговора о прибављању и располагању стварима у својини аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, у име аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, одређује се прописом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Уговор закључен супротно одредбама овог члана ништав је.

Прибављање мишљења и достављање уговора Републичком јавном правобранилаштву

Члан 37.

Уговори о прибављању и отуђењу непокретности у својини Републике Србије закључују се по претходно прибављеном мишљењу Републичког јавног правобранилаштва.

Републичко јавно правобранилаштво дужно је да мишљење из става 1. овог члана да у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Дирекција је дужна да примерак закљученог уговора из става 1. овог члана достави Републичком јавном правобранилаштву у року од 15 дана од дана закључења уговора.

Побијање уговора

Члан 38.

Републичко јавно правобранилаштво дужно је да поднесе тужбу за поништење уговора из члана 37. став 1. овог закона који је закључен супротно прописима, односно ако уговорена накнада одступа од прописане накнаде или од накнаде која се могла остварити у време закључења уговора.

Тужба за побијање уговора из става 1. овог члана подноси се у законом утврђеном року, а ако тај рок није утврђен законом - у року од једне године од дана закључења уговора.

Сходна примена одредаба о закључењу и побијању уговора

Члан 39.

Одредбе чл. 37. и 38. овог закона сходно се примењују и код закључења и побијања уговора о прибављању и располагању непокретностима у својини аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, с тим што код располагања тим непокретностима у својини аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе мишљење даје, односно тужбу подноси јавно правобранилаштво аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, односно други орган или лице које сагласно одлуци аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе обавља послове правне заштите имовинских права и интереса аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

3.2. Природна богатства и добра од општег интереса

Стицање права на природним богатствима и добрима у општој употреби

Члан 40.

О стицању права на природним богатствима и добрима у општој употреби (члан 9. став 3. и члан 10. став 7. овог закона) одлучује Влада, ако посебним законом није друкчије одређено.

Управљање добрима од општег интереса

Члан 41.

За управљање добрима од општег интереса у јавној својини могу се оснивати јавна предузећа, јавне агенције и друштва капитала.

Под управљањем добрима од општег интереса, у смислу става 1. овог члана, подразумевају се, зависно од природе добра, узгој, старање, изградња, одржавање, унапређивање, искоришћавање и одређивање начина коришћења добра од општег интереса у јавној својини, у складу са посебним законом.

3.3. Улагање средстава у јавној својини

Улагање у јавна предузећа и друштва капитала која обављају делатност од општег интереса

Члан 42.

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу улагати у капитал јавних предузећа и друштава капитала која обављају делатност од општег интереса:

- 1) новац и хартије од вредности;
- 2) право својине на стварима у јавној својини, изузев природних богатстава, добара у општој употреби, мрежа које могу бити искључиво у јавној својини и других непокретности које могу бити искључиво у јавној својини;
- 3) друга имовинска права која се по општим прописима могу уложити у капитал.

Вредност ствари и права из става 1. овог члана процењује се на начин утврђен законом којим се уређује правни положај привредних друштава.

По основу улагања носиоци јавне својине стичу акције, односно уделе, а унети улози су својина јавног предузећа или друштва капитала.

Шуме и шумско земљиште, водна добра и водни објекти у јавној својини као и друга добра од општег интереса у јавној својини којима, сагласно посебном закону, управља (газдује) јавно предузеће не улазе у капитал тог предузећа.

Улагање у друштва капитала која не обављају делатност од општег интереса

Члан 43.

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу у капитал друштава капитала која не обављају делатност од општег интереса улагати:

- 1) новац и хартије од вредности;
- 2) право својине на стварима у јавној својини, изузев природних богатстава, добара од општег интереса (укључујући и мреже);
- 3) друга имовинска права која се по општим прописима могу уложити у капитал.

Вредност ствари и права из става 1. овог члана процењује се на начин утврђен законом којим се уређује правни положај привредних друштава.

Унети улози у имовину друштва капитала својина су тог друштва.

По основу улагања носиоци јавне својине стичу акције, односно уделе.

Улагање у капитал грађевинског земљишта у јавној својини

Члан 44.

Право својине на грађевинском земљишту у јавној својини може се улагати у капитал јавног предузећа и друштва капитала, у складу са законом којим се уређује грађевинско земљиште.

У капитал јавног предузећа и друштава капитала основаних од Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе може се улагати право својине на изграђеном грађевинском земљишту на коме су изграђени објекти који се по овом закону улажу у капитал тих правних лица.

Право својине на неизграђеном грађевинском земљишту може бити уложено у капитал јавног предузећа и друштава капитала основаних од Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, уколико је то неопходно за обављање делатности ради које је то предузеће, односно друштво основано и да је сврха коришћења због које се земљиште улаже у складу са наменом предвиђеном важећим планским актом.

Јавно предузеће и друштво капитала из става 2. овог члана које стекне својину на грађевинском земљишту по одредбама овог члана, као и по основу члана 81. овог закона, не може отуђити то земљиште, нити га дати у дугорочни закуп, без претходне сагласности оснивача тог јавног предузећа, односно тог друштва капитала, с тим што се отуђење, односно давање у дугорочни закуп врши по поступку за отуђење, односно давање у закуп грађевинског земљишта у јавној својини, прописаном законом којим се уређује грађевинско земљиште.

Акт о отуђењу, односно давању у дугорочни закуп грађевинског земљишта супротно ставу 4. овог члана ништав је.

Стицање својине јавног предузећа и друштва капитала

Члан 45.

Јавно предузеће и друштво капитала чији је оснивач, односно члан Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, које на дан ступања на снагу овог закона има право коришћења на непокретностима у државној својини, које чини део или укупан капитал тих правних лица стиче право својине на тим непокретностима сагласно одредбама чл. 42, 43. и 72. овог закона.

Одредба става 1. овог члана сходно се примењује и на непокретности на којој је право коришћења сагласно закону пренето на зависна друштва капитала правних лица из става 1. овог члана.

Ради спровођења одредаба ст. 1. и 2. овог члана извршиће се, по потреби, одговарајуће промене оснивачког акта, односно статута, везане за измене у капиталу и улозима, промене у пословној евиденцији и упис у регистар привредних субјеката.

Одредбе овог члана не примењују се на тзв. комерцијалне непокретности које је Република Србија, односно аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе поверила јавном предузећу, односно друштву капитала у смислу члана 20. ст. 2 - 4. овог закона.

4. Ствари у јавној својини које користе органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

4.1. Органи и организације

Које ствари користе

Члан 46.

Државни органи и организације користе непокретне и покретне ствари у својини Републике Србије намењене извршавању права и дужности Републике Србије, које су прибављене за потребе тих органа и организација или су им дате на коришћење.

Органи и организације аутономне покрајине користе непокретне и покретне ствари у својини аутономне покрајине намењене извршавању права и дужности аутономне покрајине, које су прибављене за потребе тих органа и организација или су им дате на коришћење.

Органи јединице локалне самоуправе користе непокретне и покретне ствари у својини јединице локалне самоуправе намењене извршавању права и дужности јединице локалне самоуправе, које су прибављене за потребе тих органа или су им дате на коришћење.

Органи и организације из ст. 1. до 3. овог члана користе и непокретности у јавној својини из члана 20. став 2. овог закона.

Појам органа и организација

Члан 47.

Државни органи и организације, у смислу овог закона, су Народна скупштина, председник Републике, Влада, Уставни суд, министарства и посебне организације, судови и јавна тужилаштва и Републичко јавно правобранилаштво.

Под органима и организацијама аутономне покрајине, у смислу овог закона, подразумевају се органи и организације организовани на основу и у складу са статутом аутономне покрајине.

Под органима и организацијама јединице локалне самоуправе, у смислу овог закона, подразумевају се органи и организације организовани у складу са законом и статутом јединице локалне самоуправе.

4.2. Вршење својинских овлашћења

Примена прописа

Члан 48.

Прибављање, коришћење, управљање и располагање стварима у јавној својини које користе органи и организације (у даљем тексту: органи) Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе врши се у складу с овим законом и на основу њега донетим подзаконским актима, ако овим законом није другачије одређено.

Начин коришћења, одржавања и управљања стварима

Члан 49.

Органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе дужни су да ствари у јавној својини користе на начин којим се обезбеђује ефикасно вршење њихових права и дужности, као и рационално коришћење и очување тих ствари.

Влада ће ближе уредити вршење послова у вези са коришћењем, одржавањем и управљањем стварима у јавној својини које користе органи Републике Србије, ако за одређене врсте непокретности није нешто друго прописано овим или другим законом.

Коришћење, одржавање и управљање стварима у јавној својини које користе органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе ближе ће се уредити прописом надлежног органа аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Одговорност функционера и запослених

Члан 50.

Функционер који руководи органом, односно друго овлашћено лице, стара се о законитости и одговоран је за законито коришћење и управљање стварима у јавној својини које користи тај орган.

Запослени у органима одговорни су за савесно и наменско коришћење ствари у јавној својини које користе у обављању послова.

Поступање са стварима које нису неопходне за вршење послова органа

Члан 51.

Ствари у јавној својини које нису неопходне за вршење послова из делокруга органа Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе могу се дати на коришћење другом органу тог носиоца јавне својине или другом органу другог носиоца јавне својине на одређено или неодређено време, дати у закуп другом правном или физичком лицу, заменити за другу ствар или отуђити.

4.3. Врсте ствари

Врсте ствари

Члан 52.

Ствари у јавној својини које користе органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе за вршење њихових права и дужности обухватају непокретне и покретне ствари.

Непокретне ствари, у смислу става 1. овог члана, јесу: службене зграде и пословне просторије, стамбене зграде и станови, гараже и гаражна места, непокретности за репрезентативне потребе, непокретности за потребе дипломатских и конзуларних представништава и непокретности за посебне намене.

Покретне ствари, у смислу става 1. овог члана, јесу: превозна средства, предмети историјскодокументарне, културне и уметничке вредности, опрема, потрошни материјал и покретне ствари за посебне намене.

Покретне ствари, у смислу става 1. овог члана, су и новац и хартије од вредности, који се уређују посебним законом.

4.3.1. Непокретне ствари

Службене зграде и пословне просторије

Члан 53.

Службене зграде и пословне просторије, у смислу овог закона, су: зграде, делови зграда и просторије изграђене, купљене и на други начин прибављене од стране Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Распоред службених зграда и пословних просторија у својини Републике Србије врши Влада, а распоред службених зграда и пословних просторија у својини аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе врши надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Стамбене зграде и станови

Члан 54.

Стамбеним зградама, у смислу овог закона, сматрају се стамбене зграде, станови, гараже и пословни простор у стамбеним зградама, који су изградњом, куповином или по другом основу прибављени у својину Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе за потребе органа Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Уредбом Владе уређују се критеријуми и поступак давања станова у јавној својини у закуп и њихове куповине, као и критеријуми и поступак додељивања стамбених зајмова запосленима у органима из става 1. овог члана.

Прописом, односно општим актом надлежног органа аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, у складу са уредбом из става 2. овог члана, ближе се уређују критеријуми и поступак давања станова у закуп и њихове куповине и додељивање стамбених зајмова запосленима у органима аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

За запослене у министарству надлежном за послове одбране критеријуме и поступак давања станова у закуп и њихове куповине и додељивање стамбених зајмова прописује министар надлежан за послове одбране.

На стану из става 1. овог члана може се стећи право својине откупом под условима прописаним законом који уређује област становања.

Висину закупнине за коришћење стамбених зграда, станова и гаража прописује Влада, односно надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Стамбеним зградама и становима сматрају се такође и стамбене зграде и станови у јавној својини намењени за социјално становање чији је правни режим прописан посебним законом.

Надлежност Дирекције

Члан 55.

Послове државне управе у вези са прибављањем, управљањем и располагањем стамбеним зградама, становима и другим непокретностима које користе државни органи обавља Дирекција, ако законом није другачије одређено.

Стамбене зграде и станови за потребе органа одбране

Члан 56.

О прибављању и располагању стамбеним зградама, становима, гаражама и пословним простором у стамбеним зградама које користе министарство надлежно за послове одбране и Војска Србије одлучује Влада на предлог Дирекције.

Начин коришћења, управљања и одржавања стамбених зграда, станова, гаража и пословног простора из става 1. овог члана прописује министар надлежан за послове одбране.

Непокретности за репрезентативне потребе

Члан 57.

Непокретности за репрезентативне потребе, у смислу овог закона, јесу резиденције, гостинске виле и друге непокретности које служе за потребе репрезентације Републике Србије.

Влада утврђује које се непокретности сматрају средствима за репрезентативне потребе у смислу става 1. овог члана, прописује начин њиховог коришћења и одређује орган који обавља послове одржавања ових непокретности.

Председнику Републике и председнику Владе, за време обављања те функције, омогућује се коришћење посебних резиденција.

Непокретности за репрезентативне потребе аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе уређују се актом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Непокретности за потребе дипломатско-конзуларних представништава

Члан 58.

Непокретности за потребе дипломатско-конзуларних представништава у својини Републике Србије у иностранству користе се у складу са законом којим се уређују спољни послови.

Непокретности за посебне намене

Члан 59.

Непокретности за посебне намене, у смислу овог закона, су непокретне ствари за војне потребе које користи министарство надлежно за послове одбране и Војска Србије и непокретне ствари за потребе послова безбедности из делокруга министарства надлежног за унутрашње послове и служби безбедности.

Шта се сматра непокретним стварима за посебне намене из става 1. овог члана ближе се уређује посебним законом.

4.3.2. Покретне ствари

Превозна средства

Члан 60.

Превозна средства, у смислу овог закона, јесу моторна возила, ваздухоплови, пловни објекти, шинска возила и друга средства која служе за потребе органа Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и запослених у тим органима.

Превозна средства се користе за обављање службених послова органа из става 1. овог члана, у складу с потребама и њиховом наменом.

Влада уређује начин коришћења превозних средстава у својини Републике Србије.

Начин коришћења превозних средстава у својини аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе уређује се прописом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Опрема и потрошни материјал

Члан 61.

Опремом и потрошним материјалом, у смислу овог закона, сматрају се рачунарски системи, биротехничка опрема, средства веза, лабораторијска опрема, канцеларијски намештај и други предмети потребни за рад органа.

Предмети посебне вредности

Члан 62.

Предмети историјскодокументарне, културне и уметничке вредности, у смислу овог закона, јесу писани и други историјски документи, скулптуре, слике, предмети од племенитих метала, таписерије и други предмети ликовне и примењене уметности, као и други предмети и дела од историјско-документарног, културног и уметничког значаја у јавној својини.

Предмети из става 1. овог члана могу се, на захтев музеја и других културних институција, дати на коришћење ради излагања.

О давању предмета из става 2. овог члана закључује се уговор у писменом облику, којим се посебно уређују питања осигурања, превоза, чувања, заштите и враћања тих предмета.

Влада ближе уређује начин коришћења, управљања, чувања и заштите предмета историјско-документарне, културне и уметничке вредности у јавној својини.

Покретне ствари за посебне намене

Члан 63.

Покретне ствари за посебне намене, у смислу овог закона, јесу: наоружање, војна и техничка опрема, превозна средства и друге покретне ствари за војне потребе које користи министарство надлежно за послове

одбране и Војска Србије и које за потребе послова безбедности користе министарство надлежно за унутрашње послове и службе безбедности.

Шта се сматра покретним стварима за посебне намене из става 1. овог члана ближе се уређује посебним законом.

4.4. Евиденција ствари у јавној својини

Надлежност и начин вођења евиденције

Члан 64.

Органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе воде евиденцију о стању и кретању средстава у јавној својини које користе, у складу са законом.

Органи из става 1. овог члана воде посебну евиденцију непокретности у јавној својини које користе.

Органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе дужни су да податке из евиденције непокретности из става 2. овог члана достављају Дирекцији, која води јединствену евиденцију непокретности у јавној својини.

Влада уредбом прописује садржину и начин вођења евиденције непокретности из става 2. овог члана, као и рокове достављања података и начин вођења јединствене евиденције из става 3. овог члана.

Органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе дужни су да воде евиденцију непокретности у својини аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе које користе, у складу са уредбом из става 4. овог члана.

Јавно предузеће, друштво капитала, зависно друштво капитала, установа или друго правно лице чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе води евиденцију непокретности у јавној својини које користи.

Податке из евиденције непокретности из става 6. овог члана, јавно предузеће, друштво капитала, зависно друштво капитала, установа јавна агенција и друго правно лице чији је оснивач Република Србија, достављају Дирекцији, која води јединствену евиденцију непокретности у јавној својини.

Податке из евиденције непокретности из става 6. овог члана, јавно предузеће, друштво капитала, зависно друштво капитала, установа или друго правно лице чији је оснивач аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе достављају надлежном органу оснивача, који те податке доставља Дирекцији, која води јединствену евиденцију непокретности у јавној својини.

Надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе води јединствену евиденцију непокретности у својини аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, у складу са уредбом из става 4. овог члана.

4.5. Примање и давање поклона у односима са иностранством

Примање и задржавање поклона

Члан 65.

Поклони које функционери, посланици, државни службеници и друга лица, за која је одлучено да у односима са иностранством представљају Републику Србију, приме од представника стране државе, организације или институције у страној држави или страног држављанина, међународне организације или њеног органа, постају својина Републике Србије.

Поклони које представници аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе добију у вршењу послова представљања аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе у међународној сарадњи, постају јавна својина аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, функционери, посланици, државни службеници и друга лица за која је одлучено да у односима са иностранством представљају Републику Србију, односно представници аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе у пословима међународне сарадње, могу стећи право својине на пригодном поклону мање вредности, који не може бити у новцу, а који се даје за успомену или у знак међународне сарадње или солидарности.

Под пригодним поклоном мање вредности, у смислу овог закона, подразумева се поклон чија вредност не прелази износ утврђен законом којим се уређује спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција.

Процена вредности, пријава и предаја поклона

Члан 66.

У погледу процене вредности, пријаве и предаје поклона у својину примаоцу поклона сходно се примењују одговарајуће одредбе којима се уређује спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција.

Уређивање чувања и коришћења поклона у јавној својини

Члан 67.

Влада уређује начин и рокове предаје, чувања и коришћења поклона који остају у јавној својини.

Давање поклона

Члан 68.

Представницима међународне организације или њених органа, стране државе, органа стране државе, организације или институције стране државе или страном држављанину могу се, на основу одлуке надлежног органа, изузетно, за успомену или у знак међународне сарадње или солидарности из јавне својине дати пригодни поклони мање вредности домаће производње.

Народна скупштина, односно тело које она овласти, председник Републике и Влада могу одлучити да се шефу стране државе, председнику парламента стране државе или председнику владе стране државе може дати поклон чија је вредност већа од износа предвиђеног у члану 65. став 4. овог закона.

4.6. Надзор

Надлежност и извештавање

Члан 69.

Надзор над примењивањем одредаба овог закона и на основу њега донетих подзаконских прописа о прибављању, коришћењу, управљању и располагању стварима у својини Републике Србије врши министарство надлежно за послове финансија.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, надзор над примењивањем одредаба овог закона и других прописа у вези са прибављањем, коришћењем, управљањем и располагањем стварима у својини Републике Србије које користи министарство надлежно за послове одбране, Војска Србије и војне службе безбедности врши министарство надлежно за послове одбране, стварима које користи министарство надлежно за унутрашње послове - то министарство, а стварима које користи Безбедносно-информативна агенција - та агенција.

Надзор над примењивањем одредаба овог закона и на основу њега донетих подзаконских прописа о прибављању, коришћењу, управљању и располагању стварима у својини аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, врши орган утврђен прописом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

У вршењу надзора из ст. 1 - 3. овог члана надлежни органи имају право непосредног увида у евиденцију и документацију о прибављању, коришћењу, управљању и располагању стварима у јавној својини.

О утврђеном стању органи из ст. 1. и 2. овог члана имају право и дужност да обавесте Владу и да предложи мере за отклањање утврђених неправилности или незаконитости.

Обавезе корисника средстава код којих се врши надзор

Члан 70.

Органи и други корисници средстава у јавној својини код којих се врши надзор дужни су да органу који врши надзор омогуће увид у евиденцију и документацију о прибављању, коришћењу, управљању и располагању стварима у јавној својини, као и да му дају потребна објашњења и пруже помоћ у вршењу тог надзора.

Достављање извештаја

Члан 71.

Дирекција подноси Влади годишњи извештај о стању непокретности у јавној својини, најкасније до краја маја текуће године за претходну годину.

Министарство надлежно за послове одбране и министарство надлежно за унутрашње послове подносе Дирекцији годишње извештаје о стању непокретности у својини Републике Србије које користе, најкасније до краја марта текуће године за претходну годину.

III. УСПОСТАВЉАЊЕ ЈАВНЕ СВОЈИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ И ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Основна правила

Члан 72.

Непокретности, покретне ствари и друга средства (у даљем тексту: средства) која су, на основу Закона о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 53/95, 3/96-исправка, 54/96, 32/97 и 101/05-др. закон), на дан ступања на снагу овог закона у државној својини, постају средства у јавној својини Републике Србије, ако овим законом није друкчије одређено.

Природна богатства, добра од општег интереса у државној својини (изузев добара која по овом закону припадају Аутономној покрајини Војводине и јединици локалне самоуправе), као и средства која на дан ступања на снагу овог закона користе Република Србија, државни органи и организације, установе и друге организације чији је оснивач Република Србија, даном ступања на снагу овог закона постају средства у јавној својини Републике Србије.

На средствима из става 1. овог члана која користе аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе успоставља се право јавне својине аутономне покрајине, односно право јавне својине јединице локалне самоуправе, под условима и на начин прописан овим законом.

Средствима из става 3. овог члана, која користе аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе сматрају се средства у државној својини на којима су на дан ступања на снагу овог закона уписани као корисници аутономна покрајина, органи и организације аутономне покрајине, односно јединица локалне самоуправе и органи и организације јединице локалне самоуправе, као и средства која аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе и ови органи и организације користе на основу правног основа који може представљати основ за њихов упис у јавну књигу као корисника средстава. Ако је као корисник средстава у државној својини уписана месна заједница, односно друга организација са одговарајућим називом (месни народни одбор и сл.), право јавне својине стиче јединица локалне самоуправе, а месна заједница право коришћења.

Под средствима из става 3. овог члана сматрају се и средства:

- која користе установа и друга организација чији је оснивач аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, односно месна заједница;
- комуналне мреже;
- улице, тргови, јавни паркови на којима право јавне својине стиче јединица локалне самоуправе на чијој су теритоји;
- добра која користе јавна предузећа чији је оснивач Аутономна покрајина Војводина сагласно Закону о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине а која им нису уложена, нити по овом закону могу бити уложена у капитал, осим добара која по закону могу бити искључиво у својини Републике Србије.

У непокретне ствари из ст. 4. и 5. овог члана не улазе непокретности у државној својини које су органу и организацији, установи и другој организацији дате на привремено коришћење.

На непокретностима у државној својини на којима право коришћења има јавно предузеће и друштво капитала чији је оснивач или члан Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, успоставља се, под условима и на начин прописан овим законом, својина тог јавног предузећа односно друштва капитала, изузев на комуналним мрежама, на непокретностима из члана 20. став 2. овог закона и на непокретностима које се на основу овог закона не могу улагати у капитал, односно која могу бити искључиво у јавној својини.

Одредба става 7. овог члана сходно се примењује и на непокретности код којих је право коришћења пренето сагласно закону на зависна друштва капитала правних лица из тог става.

Одредбе ст. 7. и 8. овог члана не примењују се на непокретности у државној својини које су дате на привремено коришћење.

По основу стицања својине јавног предузећа и друштва капитала на непокретностима из става 7. овог члана, Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе стичу акције или уделе у јавном предузећу односно друштву капитала, уколико акције, односно уделе по том основу нису стекле до дана ступања на снагу овог закона.

На покретним стварима које користи органи и организације из става 4. овог члана и правно лице из ст. 7. и 8. овог члана, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, односно правно лице стиче право својине даном ступања на снагу овог закона.

Ради спровођења одредаба овог члана извршиће се, по потреби, промене оснивачког акта, односно статута, промене у пословној евиденцији и упис у регистар привредних субјеката.

Одредбе овог члана у погледу стицања јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, не примењују се на добра од општег интереса која нису наведена у ставу 2. овог члана и на грађевинско земљиште које је на дан ступања на снагу овог закона у државној својини.

Орган надлежан за вођење јавне евиденције о непокретностима и правима на њима извршиће, по службеној дужности, упис права јавне својине Републике Србије на непокретностима из става 2. овог члана.

Непокретности неопходне Републици Србији

Члан 73.

Изузетно од одредаба члана 72. став 4. и став 5. алинеја прва овог закона на непокретностима које на дан ступања на снагу овог закона фактички користе Република Србија, односно државни органи и организације, Република Србија даном ступања на снагу овог закона стиче:

- јавну својину уколико на непокретностима на дан ступања на снагу овог закона нису као корисници или носиоци права коришћења уписани други носиоци јавне својине, или од њих основане установе и друге организације;

- јавну својину уколико су непокретности намењене за репрезентативне потребе државних органа и Републике Србије или служе за смештај страних дипломатско-конзуларних представништава, без обзира на стање корисника, односно носиоца права коришћења у јавном регистру непокретности и права на њима;

- право бестеретног коришћења у трајању од 10 година уколико су на непокретностима на дан ступања на снагу овог закона уписани као корисници

или носиоци права коришћења други носиоци јавне својине или од њих основане установе и друге организације.

Право бестеретног коришћења у смислу става 1. алинеја трећа овог члана стиче се и у случају делимичног коришћења одређене непокретности - на делу који се фактички користи, а према попису који ће сачинити корисници непокретности.

У случајевима из става 1. алинеја трећа и става 2. овог члана, надлежни органи Републике Србије и Аутономне покрајине Војводине, односно јединице локалне самоуправе могу се споразумети да се уместо предметне непокретности Републици Србији, односно државним органима и организацијама обезбеди коришћење друге непокретности под истим условима.

Грађевинско земљиште

Члан 74.

Конституисање права јавне својине на грађевинском земљишту у државној својини уређује се посебним законом.

Начин стицања јавне својине на непокретностима и подношење захтева

Члан 75.

Право јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе на непокретностима из члана 72. овог закона стиче се уписом права јавне својине у јавну књигу о непокретностима и правима на њима.

Надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе подноси надлежном органу за упис права на непокретностима захтев за упис права јавне својине аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе на основу одредаба овог закона.

Уз захтев из става 2. овог члана подноси се извод из јавне књиге у коју се уписују права на непокретностима или друга исправа којом се доказује право коришћења, односно својство корисника непокретности, као и потврда Републичке дирекције за имовину да су непокретности пријављене за јединствену евиденцију непокретности у државној својини сагласно закону.

У случају кад непокретност није евидентирана код Дирекције корисник непокретности је дужан да поднесе евиденциону пријаву на прописаном обрасцу.

Рок за подношење захтева

Члан 76.

Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе подносе захтев за упис права јавне својине из члана 75. став 2. овог закона у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

Уколико се захтев за упис права јавне својине за одређену непокретност не поднесе у року из става 1. овог члана, надлежни орган за упис права на непокретностима, извршиће, по службеној дужности, на тој непокретности упис права јавне својине Републике Србије, уз задржавање постојећег уписа права коришћења, односно корисника.

У случају из става 2. овог члана, уколико аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе не поднесе захтев за упис права јавне својине у смислу става 1. овог члана, у року од 10 година од дана ступања на снагу овог закона, надлежни орган за упис права на непокретностима извршиће, по службеној дужности, брисање права коришћења, односно корисника.

Решење по захтеву за упис

Члан 77.

По захтеву за упис надлежан орган доноси решење, које доставља подносиоцу захтева и Републичком јавном правобранилаштву.

Против решења из става 1. овог члана може се изјавити жалба у року од 30 дана од дана пријема решења.

Упис права врши се на основу правоснажног решења из става 1. овог члана.

Захтев за упис права јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе на непокретностима из члана 72. овог закона усвојиће се ако је уз захтев или накнадно органу надлежном за упис достављена потврда Дирекције да за ту непокретност није поднета пријава у складу са Законом о пријављивању и евидентирању одузете имовине („Службени гласник РС”, број 45/05).

За непокретности које су пријављене и евидентирани у складу са Законом из става 4. овог члана, захтев за упис права јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе на непокретностима из члана 72. овог закона усвојиће се ако је уз захтев или накнадно органу надлежном за упис достављено једно од следећа два решења:

- 1) решење којим се одбија захтев за враћање имовине и обештећење;
- 2) решење којим се утврђује право на обештећење.

Изузетно од става 4. овог члана, ако су за то испуњени прописани услови, орган надлежан за упис дозволиће упис јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и кад није достављена једна од исправа из става 4. овог члана, под условом да се из поднетог захтева и достављене документације недовсмислено може утврдити да је враћање предметне непокретности у натуралном облику ранијем власнику, односно његовом законском наследнику искључено по закону којим се уређује враћање одузете имовине и обештећење.

Последице одбијања захтева

Члан 78.

Уколико захтев за упис права јавне својине аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе буде правноснажно одбијен, сматраће се да је непокретност у јавној својини Републике Србије и надлежни орган извршиће, по службеној дужности, упис тог права.

Посебна својинска овлашћења аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

Члан 79.

Даном ступања на снагу овог закона на непокретностима из члана 72. ст. 4. и 5. овог закона успостављају се посебна својинска овлашћења аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, у складу са одредбама овог закона.

Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу предузимати све акте располагања непокретностима из става 1. овог члана, осим отуђења непокретности из јавне својине без сагласности Владе.

О отуђењу непокретности из става 1. овог члана одлучује Влада на предлог који може поднети аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, а приход по основу отуђења непокретности уплаћује се у буџет аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Акти отуђења непокретности из члана 72. ст. 4. и 5. овог закона супротно одредбама овог члана ништави су.

Одредбе ст. 1 - 4. овог члана примењиваће се до правоснажности решења о упису права јавне својине по захтеву из члана 75. став 2. овог закона.

У свему осталом, у погледу располагања и коришћења непокретности из става 1. овог члана, до правоснажности решења о упису из става 5. овог члана сходно ће се примењивати одговарајуће одредбе овог закона.

Прекршај

Члан 80.

Казном затвора од 30 до 60 дана и новчаном казном од 100.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у органу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе који донесе акт о отуђењу непокретности супротно члану 79. став 2. овог закона, као и лице у органу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе које на основу таквог акта потпише уговор о отуђењу непокретности.

Упис права својине јавног предузећа и друштва капитала

Члан 81.

Право својине јавног предузећа и друштва капитала на непокретностима из члана 72. ст. 7, 8. и 9. овог закона, стиче се уписом у јавну евиденцију о непокретностима и правима на њима.

Уз захтев за упис права својине из става 1. овог члана подноси се извод из јавне књиге у којој се уписују права на непокретностима или друга исправа којом се доказује право коришћења, акт о сагласности надлежног органа оснивача, измена оснивачког акта и потврда Дирекције да су непокретности пријављене ради уписа у јединствену евиденцију непокретности у складу са законом.

Јавно предузеће односно друштво капитала, као и њихова зависна друштва подnose захтев за упис права својине у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Неће се дозволити упис права својине јавног предузећа и друштва капитала на:

- 1) природним богатствима;
- 2) добрима у општој употреби;
- 3) мрежама у јавној својини;
- 4) непокретностима из члана 20. став 2. овог закона које су поверене јавном предузећу, односно друштву капитала, односно њиховом зависном друштву ради давања у закуп односно на коришћење;
- 5) непокретностима које користе органи и организације носиоца права јавне својине на тим непокретностима;
- 6) пољопривредном и грађевинском земљишту и другим непокретностима које нису уложене, нити се могу уложити у капитал јавног предузећа и друштва капитала, односно које могу бити искључиво у јавној својини.

Одредбе члана 77. ст. 4, 5. и 6. овог закона сходно ће се примењивати и код решавања по захтеву за упис права својине јавног предузећа и друштва капитала на непокретностима из става 1. овог члана.

Упис права својине јавног предузећа и друштва капитала на непокретностима из става 1. овог члана не може се извршити без писане сагласности оснивача, коју даје надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, а за јавна предузећа и друштва капитала чији је оснивач Република Србија - Влада, на предлог министарства надлежног за област којој припада делатност јавног предузећа, односно друштва капитала.

Упис права својине јавног предузећа и друштва капитала неће се дозволити и у другим случајевима постојања забране уписа, односно стицања својине јавног предузећа и друштва капитала.

Уколико се захтев за упис права својине за одређену непокретност не поднесе у року из става 3. овог члана, или тај захтев буде правоснажно одбијен, орган надлежан за упис права на непокретностима извршиће, по службеној дужности, упис права јавне својине Републике Србије - ако је реч о захтеву јавног предузећа, односно друштва капитала чији је оснивач Република Србија, а ако је реч о захтеву јавног предузећа односно друштва капитала чији је оснивач аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе - орган надлежан за упис извршиће, по службеној дужности, упис права јавне својине аутономне покрајине односно јединице локалне самоуправе ако су за то испуњени услови прописани овим законом.

До уписа права својине подносиоца захтева за упис, односно права јавне својине оснивача из става 8. овог члана, јавно предузеће и друштво капитала који имају право коришћења задржавају право коришћења на предметним непокретностима са правима и обавезама које имају на дан ступања на снагу овог закона. Отуђење овог права не може се извршити без сагласности оснивача, а акт о отуђењу супротно овој одредби ништав је.

Забрана за упис из става 4. тачка 4) овог члана није сметња да се непокретност у јавној својини, на основу одлуке Владе, односно надлежног органа аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, у складу са овим законом, пренесе у својину јавног предузећа, односно друштва капитала.

Порески третман

Члан 82.

Стицање права јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе или утврђивање права приватне својине на основу одредаба овог закона не сматра се прометом добара у смислу закона којим се уређује порез на додату вредност, односно пренос апсолутних права.

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Поступци покренути по Закону о средствима

Члан 83.

Поступци по основу чл. 8, 8а и 8б Закона о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 53/95, 3/96-исправка, 54/96, 32/97 и 101/05-др. закон - у даљем тексту: Закон о средствима) који су започети до ступања на снагу овог закона обустављају се даном ступања на снагу овог закона.

Поступци по основу члана 48. Закона о средствима у којима до дана ступања на снагу овог закона није донета одлука Владе о утврђивању удела државне својине у правном лицу обустављају се даном ступања на снагу овог закона.

Поступци по основу члана 48. Закона о средствима у којима је до дана ступања на снагу овог закона донета одлука Владе о утврђивању удела државне својине у правном лицу окончаће се у складу са прописима који су били на снази у време отпочињања поступка.

Конвалидација

Члан 84.

Влада може накнадно дати сагласност у смислу чл. 8. и 8а Закона о средствима на уговор о прибављању непокретности у државну својину, односно о отуђењу непокретности из државне својине закључен до дана ступања на снагу овог закона, ако су за пуноважност тог уговора испуњени сви прописани услови, осим постојања сагласности Владе и ако су обавезе по таквом уговору у потпуности извршене.

Код прибављања непокретности сагласност се може дати и ако није спроведен поступак јавног надметања, односно прикупљања писмених понуда, а претходне и накнадне сагласности Владе за такво прибављање непокретности дате до дана ступања на снагу овог закона остају на снази.

Престанак важења закона и примена подзаконских аката

Члан 85.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе Закон о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 53/95, 3/96-исправка, 54/96, 32/97 и 101/05-др. закон) и Закон о имовини Савезне Републике Југославије („Службени лист СРЈ”, бр. 41/93, 50/93-др. закон, 24/94-др. закон, 28/96-др. закон, 30/96 и 30/00-УС).

Подзаконски акти донети на основу закона из става 1. овог члана примењиваће се до доношења подзаконских аката на основу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Достављање података Дирекцији

Члан 86.

До стицања права јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, сви подаци о евиденцији непокретности у јавној својини достављају се Републичкој дирекцији за имовину, у складу са прописима који важе на дан ступања на снагу овог закона.

Упис по службеној дужности права јавне својине Републике Србије

Члан 87.

Надлежни орган за упис права на непокретностима дужан је да по ступању на снагу овог закона, без одлагања, по службеној дужности изврши упис права јавне својине Републике Србије на непокретностима на којима је у евиденцији непокретности и права на њима уписано право Савезне Републике Југославије, односно Државне заједнице Србија и Црна Гора.

Рок за доношење подзаконских аката

Члан 88.

Подзаконски акти на основу овлашћења из овог закона донеће се у року од шест месеци од ступања на снагу овог закона.

Примена Закона на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија

Члан 89.

До престанка функционисања међународне управе успостављене у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација, на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија, у погледу питања која се односе на средства у својини Републике Србије примењиваће се одговарајуће одредбе Закона о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 53/95, 3/96-исправка, 54/96, 32/97 и 101/05-др. закон).

Ступање на снагу

Члан 90.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о јавној својини садржан је у члану 97. став 1. тачка 7. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА И ЦИЉЕВИ КОЈИ СЕ ЊИМЕ ОСТВАРУЈУ

Устав Републике Србије је увео у наш правни систем нов облик својине – јавну својину (пored приватне и задружне). Према одредби Устава, јавна својина је државна својина, својина аутономне покрајине и својина јединице локалне самоуправе, што значи да субјекти јавне својине могу бити само држава, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, те да јавну својину чини својина наведених субјеката.

Досадашњи прописи, укључујући и претходне уставе, нису познавали категорију јавне својине. У овом тренутку – осим неколико уставних одредби – јавна својина није уређена позитивним правом. Важећи прописи, пре свега, Закон о средствима у својини Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 53/95, 3/96-испр, 54/96, 32/97 и 101/2005-др. закон) полази од концепта свеобухватне државне својине и предвиђа да су сва добра која користе државни органи Републике Србије, покрајина, град, општина, јавна предузећа и јавне установе и друга правна лица чији је оснивач држава, покрајина или локална самоуправа, својина државе, тј. не предвиђа могућност да аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе буду власници.

Из Устава Републике Србије произлази да држава, као и облици територијалне аутономије (покрајина) и јединице локалне самоуправе (општина и град) имају право јавне својине, те је неопходно законом уредити ту могућност ових субјеката, што нужно води укидању постојећег својинског режима установљеног Законом о средствима у својини Републике Србије. Стога се предлаже доношење овог закона, којим ће се уредити јавна својина. Поред уређења система јавне својине, овим законом ће се извршити и пренос државне својине на одређеној имовини Републике Србије у својину аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, што је претходни услов за успостављање и вршење својинских права ових ентитета. Ова решења су у складу и са Европском повељом о локалној самоуправи, коју је Република Србија ратификовала и тиме, између осталог, преузела и обавезу да локалној самоуправи обезбеди довољна средства за обављање њених функција.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Предлог закона садржи четири целине (дела): I Основне одредбе, II Јавна својина, III Успостављање јавне својине Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и IV Прелазне и завршне одредбе.

Основне одредбе. У складу са одредбама Устава, Предлог закона утврђује да јавну својину чини право својине Републике Србије – државна својина, право својине аутономне покрајине – покрајинска својина и право својине јединице локалне самоуправе – општинска, односно градска својина (члан 2. Предлога). У јавној својини су природна богатства, добра од општег интереса за која је законом утврђено да су у јавној својини, ствари које користе

органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и друге ствари које су у складу са законом у јавној својини (члан 3. Предлога).

Као што произлази из наведене одредбе, предмет јавне својине су веома разнородне ствари, које, углавном, имају и велики јавни значај. Специфичности појединих категорија ових ствари – посебно природних богатстава и добара од општег интереса, које произлазе из њихове природе и општедруштвеног значаја - захтевају да правни режим вршења својинских овлашћења на тим стварима буде уређен посебним законом. Стога овај закон дефинише предмет јавне својине, носиоце јавне својине и основне принципе вршења својинских овлашћења, док се ближа разрада јавне својине на појединим категоријама ствари, углавном, препушта посебним законима, а што је и до сада била законодавна пракса. Изузетак представља детаљно уређен правни режим ствари које користе органи и организације државе, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. На овај начин се обезбеђује јасан и конзистентан оквир за уређење правног режима ствари у јавној својини. Он, са једне стране, садржи потребни минимум за уређење разнородних добара од општег интереса и природних богатстава и оставља довољно простора да се изразе специфичности сваке категорије добара, са друге стране, детаљно уређује правни режим ствари које користе органи државе, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе за које ово представља матични закон.

Са друге стране, својинска овлашћења носилаца јавне својине у својој суштини представљају класична својинска овлашћења, што омогућава да се на њих великим делом примене прописи о праву приватне својине. Како нема потребе да се ова правила унесе и у закон који уређује јавну својину, Предлог садржи само оне норме о вршењу својинских овлашћења које је захтевала специфичност јавне својине. У складу с тим, чланом 4. Предлога је прописано да се на стицање, вршење, заштиту и престанак права јавне својине примењују одредбе закона којим се уређује право приватне својине, ако нешто друго није одређено овим или другим законом. Одредбе посебних закона којима се уређује режим ствари у јавној својини не могу бити у супротности са овим законом, који има карактер основног и општег закона у овој области.

У основним одредбама Предлога закона налазе се и два члана која су у функцији заштите јавне својине и обезбеђења савесног и одговорног односа према стварима у јавној својини – члан 5. којим се прописује да се намена ствари у јавној својини одређује законом или одлуком надлежног органа донетом на основу закона, односно другог прописа или општег акта и члан 6. према коме свако ко одлучује о стварима у јавној својини, ко их користи или њима управља дужан је да поступа као добар домаћин и одговоран је за то, у складу са законом.

Такође, Предлог садржи и две норме за одређене непокретности које због своје специфичности имају посебан режим тако да се својина таквих непокретности уређује посебним законом - члан 7. којим се прописује да се финансијска средства (новчана средства и хартије од вредности) у својини Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе уређују посебним законом и члан 8. према коме се правни режим грађевинског земљишта, пољопривредног земљишта, шума и шумског земљишта у јавној својини уређује посебним законом.

Јавна својина. У оквиру другог дела закона о предмету јавне својине садржане су одредбе о појединим категоријама ствари у јавној својини из члана 3. Предлога.

Чланом 9. Предлога предвиђено је да су воде, водотоци и њихови извори, минерални ресурси, ресурси подземних вода, геотермални и други геолошки ресурси и резерве минералних сировина, и друга добра која су посебним законом одређена као природна богатства, у својини Републике Србије и да се начин и услови искоришћавања и управљања природним богатством уређују посебним законом. На природном богатству може се стећи концесија или право коришћења у складу са посебним законом, а накнада за коришћење природног богатства припада Републици Србији, аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе на чијој територији се налази природно богатство, у складу са посебним законом.

Чланом 10. Предлога уређују се добра од општег интереса у јавној својини. Овим чланом се добра од општег интереса дефинишу као добра у општој употреби и друге ствари које су законом одређене као добра од општег интереса (пољопривредно земљиште, шуме и шумско земљиште, водно земљиште, водни објекти у јавној својини, заштићена природна добра, културна добра у јавној својини и др.), због чега уживају посебну заштиту. Добрима у општој употреби сматрају се оне ствари које су због своје природе или постојања општег интереса намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пруги или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази, административни прелази и др.). Чланом се уређује да су добра у општој употреби у својини Републике Србије изузев улица које нису део аутопута, државног пута I реда или магистралног пута, тргова, јавних паркова, који су у јавној својини јединица локалне самоуправе на чијој територије се налазе. Остала добра од општег интереса на којима постоји право јавне својине су својина Републике Србије, ако законом није предвиђено да су у својини аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе. Начин и услови искоришћавања и управљања добрима у општој употреби и другим добрима од општег интереса уређују се посебним законом. На добрима у општој употреби може се стећи право предвиђено посебним законом (концесија, право закупа и сл.).

Чланом 11. Предлога утврђује се, да је мрежа као непокретна ствар намењена протоку материје или енергије ради њихове дистрибуције корисницима или одвођења од корисника, добро од општег интереса. Мрежа којом се обавља привредна делатност пружања услуга од стране правних лица основаних од носилаца јавне својине је у јавној својини, с тим што посебним законом може бити утврђено да мрежа којом се обавља привредна делатност пружања услуга може бити и у својини правног лица које је основала Република Србија за пружање услуга или његовог зависног друштва. Мрежа, односно њен део који служи искључиво за потребе једног или више лица, може бити у својини тог, односно тих лица. Мрежа на којој на дан ступања на снагу овог закона, постоји право приватне својине, остаје у приватној својини. Посебним законом се може предвидети да изградња, одржавање и коришћење мрежа у јавној својини може бити предмет концесије.

Члан 12. Предлога утврђује да ствари у јавној својини које користе органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, чине непокретне и покретне ствари и друга имовинска права која служе за остваривање њихових права и дужности.

Члан 13. Предлога утврђује шта се сматра под другим стварима у јавној својини и шта су друга имовинска права.

Члан 14. Предлога прописује могућност улагања у капитал и пренос права коришћења. Наиме, Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу средства у јавној својини улагати у капитал јавног

предузећа и друштва капитала, у складу са овим и другим законом као и да по том основу у истима стичу уделе или акције и права по основу тих акција односно удела. Такође, установама и јавним агенцијама и другим организацијама, чији су оснивачи, могу преносити право коришћења на стварима на којима имају право јавне својине.

Члан 15. Предлога уређује да на ствари у јавној својини може постојати сусвојина и на који начин.

Због општег друштвеног значаја одређених категорија ствари у јавној својини, чланом 16. Предлога је предвиђено да се природна богатства и добра у општој употреби, мреже у јавној својини, водно земљиште и водни објекти у јавној својини, заштићена природна добра у јавној својини, и културна добра у јавној својини не могу отуђити из јавне својине нити бити предмет принудног извршења. Непокретности које користе државни органи, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе за остваривање њихових права и дужности, објекти, оружје и опрема намењени одбрани и државној и јавној безбедности, такође не могу бити предмет принудног извршења. На овим стварима се не може стећи право својине одржајем, нити се може засновати хипотека или друго средство стварног обезбеђења (члан 17. Предлога).

Носиоци права јавне својине су Република Србија, аутономна покрајина и општина, односно град (у даљем тексту: јединица локалне самоуправе). Предлог закона уређује својинскоправни положај градске општине на тај начин што прописује да ствари у јавној својини које користи градска општина припадају граду у чијем је саставу општина, а општина има право коришћења на тим стварима. Међутим, статутом града може се предвидети да градска општина има право јавне својине на покретним и непокретним стварима неопходним за рад органа и организација градске општине. Месна заједница и други облици месне самоуправе могу имати право коришћења на стварима у јавној својини у складу са законом и прописом јединице локалне самоуправе. Такође, установе и јавне агенције и друге организације чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, које немају статус државног органа и организације, органа аутономне покрајине, односно органа јединице локалне самоуправе или јавног предузећа, односно друштва капитала, имају право коришћења на непокретним и покретним стварима у јавној својини које су им пренете на коришћење (члан 18. Предлога).

Предлог познаје и кориснике ствари у јавној својини, што је уређено чл. 19-21. Предлога. Наиме, корисници ствари у јавној својини су државни органи и организације, органи и организације аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, јавна предузећа, друштва капитала чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, као и њихова зависна друштва под тачно одређеним условима. Такође, Предлог предвиђа и концесију као могућност да се ствари у јавној својини дају на коришћење и осталим правним и физичким лицима. Државни органи и организације, органи и организације аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе су корисници непокретних и покретних ствари у јавној својини које су намењене извршавању њихових надлежности. Такође, Предлог предвиђа да су у јавној својини, напред наведених органа и непокретности које им служе за остваривање прихода путем давања у закуп, односно на коришћење (тзв. комерцијалне непокретности - пословни простор, станови, гараже, гаражна места и др.), и да се давање у закуп односно на коришћење врши непосредно преко надлежног органа или оснивањем јавног предузећа или друштва капитала за те намене. Надлежност и поступак као и остваривање прихода ближе се одређује оснивачким актом. Јавно предузеће, друштво капитала чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе и њихова зависна

друштва, ако обављају делатност од општег интереса, су корисници непокретности које им нису уложене у капитал, а на основу посебног закона, оснивачког акта или уговора закљученог са оснивачем, а друштво капитала истог оснивача, које не обавља делатност од општег интереса, може по основу уговора закљученог са оснивачем, уз накнаду или без ње, бити корисник непокретности које му нису уложене у капитал, а које су неопходне за обављање делатности ради које је основано. Важно је напоменути да оснивач учествује у добити друштва која се оствари пословањем средствима која му је оснивач унео у капитал и пословањем непокретностима које му је оснивач дао на коришћење, у складу са законом и уговором којим су те непокретности друштву дате на коришћење. Уговор са друштвом капитала чији је оснивач Република Србија, на основу акта Владе, закључује директор Републичке дирекције за имовину Републике Србије (у даљем тексту: Дирекција) или лице из Дирекције које он за то овласти, а са друштвом капитала чији је оснивач аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, на основу акта њихових органа, лице које они овласте у складу са њиховим прописом.

Члан 22. Предлога уређује да носиоци права коришћења имају право да ствар држе и да је користе у складу са природом и наменом ствари, да је дају у закуп и да њоме управљају у складу са овим и другим законом. У вези са изнетим, давање у закуп ствари у својини Републике Србије врши по претходно прибављеној сагласности Дирекције. Средства остварена давањем у закуп ствари приход су носиоца права коришћења који је ствари дао у закуп. Такође, Влада може одлучити да се непокретност, у својини Републике Србије на којој постоји право коришћења, која није у функцији остваривања надлежности носиоца права коришћења, као и када се иста користи супротно закону (издавање у закуп без сагласности надлежног органа), другом пропису или природи и намени непокретности, одузме од носиоца права коришћења, као и у случају кад се носиоцу права коришћења обезбеди коришћење друге одговарајуће непокретности. Сходна примена је утврђена и код давања у закуп ствари и одузимања непокретности од носиоца права коришћења у својини аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, с тим што сагласност за закуп односно о одузимању одлучује њихов надлежни орган.

Чланом 23. Предлога предвиђено је да Влада одлучује о давању на коришћење непокретности одузете у складу са чланом 22. ст. 7. и 9. овог закона као и непокретностима коју је Република Србија стекла наслеђем, поклоном или на други начин, док надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе одлучује о давању на коришћење непокретности одузете у складу са чланом 22. став 10. овог закона као и непокретностима коју је аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе стекла наслеђем, поклоном или на други начин.

Члан 24. Предлога уређује да државни органи и организације, органи и организације аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, носиоци права коришћења и корисници, управљају покретним и непокретним стварима у јавној својини које користе.

Чланом 25. Предлога се прописује да се право јавне својине и право коришћења на ствари у јавној својини уписују у јавне књиге о непокретностима и правима на њима у складу са законом којим се уређује упис права на непокретностима. Поред носиоца права јавне својине уписује се и корисник непокретности (државни органи и организације и органи и организације аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе) ако је то актом надлежног органа одређено.

Члан 26. Предлога садржи опште одредбе о располагању стварима у јавној својини, и шта се сматра располагањем стварима у јавној својини.

У члану 27. Предлог уводи презумпцију надлежности за одлучивање о прибављању и располагању стварима у јавној својини Републике Србије у корист Владе, ако законом није другачије одређено. О прибављању и располагању непокретностима у својини Републике Србије за потребе државних органа и организација, о преносу права јавне својине на непокретности у својини Републике Србије на другог носиоца права јавне својине, као и о прибављању и отуђењу превозних средстава и опреме веће вредности за потребе поменутих органа и организација одлучује Влада, а о осталим видовима прибављања и располагања покретним стварима одлучује функционер који руководи органом, ако нешто друго није предвиђено овим законом. О отуђењу непокретности у својини Републике Србије на којима постоји право коришћења као и о заснивању хипотеке на истима одлучује Влада, а о прибављању непокретности носиоца права коришћења чији је оснивач Република Србија, одлучује надлежни орган тог носиоца права коришћења, уз претходну сагласност Дирекције. По питању закупа или отказа уговора одлучује надлежни орган носиоца права коришћења. Такође, о прибављању ствари и располагању стварима у својини аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, одлучује њихов надлежни орган. Отуђењем се сматра и одлучивање о расхоровању и рушењу објеката, осим у случају кад рушење наложи надлежни орган сагласно прописима о изградњи.

Члан 28. Предлога уређује да је у надлежности Дирекције да припрема акте за Владу о прибављању и располагању стварима у својини Републике Србије, ако посебним прописом није другачије одређено. Орган надлежан за одлучивање и предлагање аката о прибављању, коришћењу, управљању и располагању стварима које користе органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе утврђује се њиховим прописом.

Непокретне ствари прибављају се у јавну својину и отуђују из јавне својине полазећи од тржишне вредности непокретности, коју је проценио порески односно други надлежни орган, у поступку јавног надметања, односно прикупљања писмених понуда, ако законом није другачије одређено. Непокретне ствари се могу прибављати у јавну својину и бестеретним правним послом као и експропријацијом. Под прибављањем непокретних ствари сматра се и размена и изградња непокретности. Закон детаљно регулише случајеве у којима је могуће одступити од наведених принципа, тј. случајеве у којима се непокретне ствари могу прибавити или отуђити непосредном погодбом, укључујући и прибављање путем размене непосредном погодбом, као и случајеве у којима се непокретности могу отуђити из јавне својине и испод тржишне цене, односно без накнаде. Уговор закључен супротно овим одредбама је ништав (чл. 29-32. Предлога).

Прибављање покретних ствари у јавну својину се врши у складу са законом којим се уређују јавне набавке. Отуђење покретних ствари врши се, по правилу, у поступку јавног оглашавања, односно прикупљањем писмених понуда, а изузетно се може вршити и непосредном погодбом, као и испод тржишне цене, односно без накнаде, ако постоји интерес за таквим располагањем, као што је решавање социјално-хуманитарних питања и отклањање последица елементарних непогода, што се ближе уређује уредбом Владе (члан 33. Предлога).

Предлог уређује и могућност давања ствари у јавној својини у закуп као и да се ствари у јавној својини не могу давати у подзакуп (члан 34. Предлога). Такође, предвиђа да се услови прибављања и отуђења непокретности

непосредном погодбом и давање у закуп ствари у јавној својини и поступци јавног надметања, односно прикупљања писмених понуда ближе уређују уредбом Владе (члан 35. Предлога).

Чланови 36 - 39. Предлога уређују материју уговора о прибављању и располагању стварима у својини Републике Србије. Наиме, уговоре о прибављању и располагању стварима у својини Републике Србије у случајевима када је акт о прибављању и располагању донела Влада, у име Републике Србије, закључује директор Дирекције или лице из Дирекције које он за то овласти, ако законом није друкчије одређено. Ово се односи и на уговор о прибављању непокретности за потребе носиоца права коришћења, с тим што овај уговор може закључити и овлашћено лице носиоца права коришћења за чије се потребе непокретност прибавља у својину Републике Србије.

Уговор о давању у закуп непокретности у својини Републике Србије на којој постоји право коришћења, на основу важеће сагласности Дирекције, закључује овлашћено лице носиоца права коришћења на тој непокретности.

Предлог закона прописује да уговор о прибављању и располагању непокретности које се користе за потребе дипломатских и конзуларних представништава Републике Србије у иностранству закључује министар надлежан за спољне послове или лице које он овласти, а за потребе војних представништава – министар одбране или лице које он овласти.

Такође, уговор о прибављању и располагању стварима у својини аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, у име аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, закључује лице одређено прописом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе. Ништав је уговор закључен супротно одредбама овог члана (члан 36.).

Уговори о прибављању и отуђењу непокретности у својини Републике Србије се закључују по претходно прибављеном мишљењу Републичког јавног правобранилаштва, с тим да је Дирекција дужна, да у тачно одређеном року, примерак закљученог уговора достави Републичком јавном правобранилаштву (члан 37.). Републичко јавно правобранилаштво ће поднети тужбу за поништење уговора између осталог ако уговорена накнада одступа од прописане накнаде или од накнаде која се могла остварити у време закључења уговора. Тужба за побијање уговора подноси се у законом утврђеном року, а ако тај рок није утврђен законом - у року од једне године од дана закључења уговора (члан 38). Ове одредбе сходно се примењују и код закључења и побијања уговора о прибављању и располагању непокретностима у својини аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе (члан 39.).

Одредбе чл. 40. и 41. Предлога садрже посебне одредбе о стицању права на природним богатствима и добрима у општој употреби и управљање добрима од општег интереса, с обзиром на специфичну природу и значај природних богатстава и добара у општој употреби. Оне успостављају презумпцију надлежности Владе да одлучује о стицању права на природним богатствима и добрима у општој употреби. За управљање добрима од општег интереса у јавној својини могу се оснивати јавна предузећа, јавне агенције и друштва капитала. Под управљањем добрима од општег интереса подразумевају се, зависно од природе добра, узгој, старање, изградња, одржавање, унапређивање, искоришћавање и одређивање начина коришћења добра од општег интереса у јавној својини, у складу са посебним законом.

Одредбама чл. 42-45. Предлога регулисано је улагање средстава у јавној својини.

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу, у капитал јавних предузећа и друштва капитала која обављају делатност од општег интереса, односно у капитал друштава капитала која не обављају делатност од општег интереса, улагати новац и хартије од вредности, право својине на стварима у јавној својини, и др. По основу улагања носиоци јавне својине стичу акције, односно уделе, а унети улози су својина јавног предузећа или друштва капитала (чл. 42. и 43.).

Члан 44. предвиђа да се право својине на грађевинском земљишту у јавној својини може улагати у капитал јавног предузећа и друштва капитала сагласно овом закону и закону који уређује грађевинско земљиште. Предлогом се даље уређује да се у капитал јавног предузећа и друштва капитала основаних од Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе може улагати право својине на изграђеном грађевинском земљишту на коме су изграђени објекти који се по овом закону улажу у капитал тих правних лица. Такође, право својине на неизграђеном грађевинском земљишту може бити уложено у капитал јавног предузећа и друштва капитала истих основача, ако је то неопходно за обављање делатности ради које је то предузеће, односно друштво основано и да је сврха коришћења због које се земљиште улаже у складу са наменом предвиђеном важећим планским актом.

Члан 45. прописује да јавно предузеће и друштво капитала чији је оснивач, односно члан Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, које на дан ступања на снагу овог закона има право коришћења на непокретности која је у државној својини, а део је или чини укупан капитал тих правних лица, стиче право својине на таквим непокретностима. Исто се односи и на зависна друштва капитала правних лица. Ради спровођења напред наведеног извршиће се, по потреби, одговарајуће промене оснивачког акта, односно статута. Наведено се не односи на тзв. комерцијалне непокретности које је Република Србија, односно аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе поверила јавном предузећу, односно друштву капитала.

Ствари у јавној својини које користе органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, уређене су чл. 46. и 47. Предлога. Органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе користе непокретне и покретне ствари у државној својини намењене извршавању права и дужности Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, које су прибављене за потребе тих органа или им је надлежни орган дао на коришћење (члан 46. Предлога). Појам органа и организација Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе у смислу овог Закона, уређен је чланом 47. Предлога. Државни органи и организације, у смислу овог закона, су Народна скупштина, председник Републике, Влада, Уставни суд, министарства и посебне организације, судови и јавна тужилаштва и Републичко јавно правобранилаштво. Органи и организације аутономне покрајине, дефинисани су у складу са статутом аутономне покрајине, а органи и организације јединице локалне самоуправе, дефинисани су статутом јединице локалне самоуправе.

Члан 48. Предлога прописује да се прибављање, коришћење, управљање и располагање стварима у јавној својини које користе органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе врши у складу с овим законом и на основу њега донетих подзаконских аката, ако овим законом нешто друго није одређено.

Ради заштите јавне својине, Предлогом закона се прописује да су органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе обавезни да ствари у јавној својини користе на начин којим се обезбеђује ефикасно вршење њихових права и дужности, као и рационално коришћење и очување тих ствари. Влада ће ближе уредити вршење послова у вези са коришћењем, одржавањем и управљањем стварима у јавној својини које користе органи Републике Србије, ако за одређене врсте непокретности није нешто друго прописано овим или другим законом. Коришћење, одржавање и управљање стварима у јавној својини које користе органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, ближе ће се уредити прописом надлежног органа аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе (чл. 49. Предлога).

Чланом 50. Предлога прописано је да се функционер који руководи органом, односно друго овлашћено лице, стара о законитости и одговоран је за законито коришћење, управљање и располагање стварима у јавној својини које користи тај орган, а да су запослени у органима одговорни за савесно и наменско коришћење ствари у јавној својини које користе у обављању послова.

Чланом 51. Предлога прописан је начин на који се може поступити са стварима које нису неопходне за вршење послова из делокруга органа Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Оне се могу дати на коришћење другом органу тог носиоца јавне својине или другом органу другог носиоца јавне својине на одређено или неодређено време, дати у закуп другом правном или физичком лицу, заменити за другу ствар или отуђити.

Члановима 52. до 63. Предлога уређено је шта обухватају ствари у јавној својини које користе органи и организације Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и поједине врсте ових ствари. Наведене ствари обухватају непокретне и покретне ствари.

Непокретне ствари су: службене зграде и пословне просторије, стамбене зграде и станови, гараже и гаражна места, непокретности за репрезентативне потребе, непокретности за потребе дипломатских и конзуларних представништава и непокретности за посебне намене. Распоред службених зграда и пословних просторија у зависности у чијој су својини врши Влада односно надлежни орган аутономне покрајине односно јединице локалне самоуправе. Предлог, поред осталог, предвиђа да се уредбом Владе уређују критеријуми и поступак давања станова у јавној својини у закуп и њихове куповине и додељивање стамбених зајмова запосленом у органима Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у вези са овим доноси општи акт који мора бити у сагласности са наведеном уредбом Владе. За запослене у министарству надлежном за послове одбране критеријуме и поступак давања станова у закуп и њихове куповине и додељивање стамбених зајмова прописује министар надлежан за послове одбране. О прибављању и располагању непокретним стварима које користе министарство надлежно за послове одбране и Војска Србије одлучује Влада на предлог Дирекције, а начин коришћења, управљања и одржавања прописује министар надлежан за послове одбране. Влада утврђује које се непокретности сматрају средствима за репрезентативне потребе, прописује начин њиховог коришћења и одређује орган који обавља послове одржавања тих непокретности. Непокретности за репрезентативне потребе аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе уређују се актом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе. Непокретности за потребе дипломатско-конзуларних представништава у својини Републике Србије у иностранству користе се у складу са законом којим се уређују спољни послови. Што се тиче непокретности за посебне намене оне се уређују посебним законом.

Покретне ствари обухватају: превозна средства, опрему, потрошни материјал, предмете историјско-документарне, уметничке и културне вредности и покретне ствари за посебне намене као и новац и хартије од вредности, који се уређују посебним законом.

Чланом 64. Предлога, осим евиденција које органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе воде о стању и кретању средстава које користе, установљена је посебна евиденција непокретности у јавној својини коју користе ови органи, а чију садржину и начин вођења прописује Влада уредбом. Органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе податке за евиденцију достављају Дирекцији, која води јединствену евиденцију ових непокретности. Органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе дужни су да воде своје евиденције непокретности које користе у складу са наведеном уредбом Владе. Осим тога, јавно предузеће, друштво капитала, зависно друштво капитала, установа или друго правно лице чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, води евиденцију непокретности у јавној својини које користи и те податке доставља Дирекцији, односно надлежном органу аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе.

Члановима 65. до 68. Предлога уређено је примање поклона од стране представника Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе у пословима међународних односа и међународне сарадње, као и давање поклона представницима међународне организације или њених органа, стране државе, органа стране државе, организације или институције стране државе или страном држављанину од стране надлежних органа Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Члановима 69. до 71. Предлога, уређује се вршење надзора над примењивањем одредаба овог закона и на основу њега донетих подзаконских прописа о прибављању, коришћењу, управљању и располагању стварима у јавној својини које користе органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. У односу на ствари у јавној својини Републике Србије које користе органи Републике Србије, надзор врши министарство надлежно за послове финансија. У погледу ствари које користи министарство надлежно за послове одбране и Војска Србије, као и ствари које користи министарство надлежно за унутрашње послове, надзор врши министарство надлежно за послове одбране, односно министарство надлежно за унутрашње послове, док надзор у погледу ствари које користи Безбедносно - информативна агенција, врши та агенција. Надзор у погледу прибављања, коришћења, управљања и располагања стварима у јавној својини аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе које користе њихови органи, врши орган утврђен прописом аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе. Такође је прописана обавеза Дирекције да подноси Влади годишњи извештај о стању непокретности које користе органи Републике Србије. Министарство надлежно за послове одбране и министарство надлежно за унутрашње послове такође су дужни да подносе Дирекцији годишње извештаје о стању непокретности које користе.

Успостављање јавне својине Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Имајући у виду да правно уређење јавне својине у складу са Уставом Републике Србије захтева напуштање важећег правног режима из Закона о средствима у својини Републике Србије, Предлог закона чланом 72. прописује да непокретности, покретне ствари и друга средства која су на основу Закона о средствима у својини Републике Србије на дан ступања на снагу овог закона у државној својини, постају средства у јавној својини Републике Србије, ако овим законом није друкчије одређено. Природна

богатства, добра од општег интереса у државној својини (изузев добара која по овом закону припадају Аутономној покрајини Војводини и јединици локалне самоуправе) као и средства која на дан ступања на снагу овог закона користе Република Србија, државни органи и организације и установе чији је оснивач Република Србија, даном ступања на снагу овог закона постају средства у јавној својини Републике Србије.

На средствима која су на дан ступања на снагу овог закона у државној својини, а која користе аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе успоставља се право јавне својине аутономне покрајине, односно право јавне својине јединице локалне самоуправе, под условима и на начин прописан овим законом.

Као основ за успостављање јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе (деволуција) узима се коришћење средстава, односно право коришћења на средствима у државној својини, која су одређеним субјектима призната важећим Законом о средствима у својини Републике Србије. Тако се право јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе успоставља на непокретним и покретним стварима у државној својини Републике Србије, које користи аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, односно њихови органи. Поред осталог, то су и средства: која користе установе и друге организације чији су оснивачи аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, односно месна заједница; комуналне мреже; улице, тргови, јавни паркови и добра која користе јавна предузећа чији је оснивач Аутономна покрајина Војводина, а која им нису уложена у капитал, осим добара која по закону могу бити искључиво у својини Републике Србије. У ове непокретности не улазе непокретности које су аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе дате на привремено коришћење.

На непокретностима које су на дан ступања на снагу овог закона у државној својини, а на којима право коришћења има јавно предузеће и друштво капитала, успоставља се јавна својина тог предузећа односно друштва капитала, под условима и на начин прописан чланом 72. став 7. Предлога. Сходна примена овог става односи се и на зависна друштва капитала. У овом случају Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, стичу акције или уделе у јавном предузећу односно друштву капитала, под условима и на начин прописан овим законом. На непокретностима које су дате на привремено коришћење не може се успоставити јавна својина тог предузећа односно друштва капитала нити зависног друштва капитала правних лица.

Такође, Предлог предвиђа да аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, јавно предузеће, друштво капитала и зависна друштва капитала правних лица стичу право својине на покретним стварима даном ступања на снагу овог закона.

Изузетно од одредби члана 72. став 4. и 5. алинеја 1. овог закона, на непокретностима које фактички користи Република Србија и њени органи, даном ступања на снагу овог закона Република Србија стиче јавну својину ако као корисници непокретности нису уписани други носиоци јавне својине или ако су непокретности намењене за репрезентативне потребе државних органа и Републике Србије, без обзира на стање уписаног корисника у јавном регистру, а право трајног бестеретног коришћења у трајању од 10 година уколико су на непокретностима уписани као корисници други носиоци јавне својине (члан 73. Предлога).

Право јавне својине на грађевинском земљишту у државној својини уређује се посебним законом (члан 74. Предлога).

Према члану 75. Предлога право јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе на непокретностима из напред наведених одредби овог закона (члан 72. Предлога), стиче се уписом права јавне својине у јавну књигу о непокретностима и правима на њима. Надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе подноси надлежном органу захтев за упис права јавне својине и уз захтев подноси извод из јавне књиге о непокретностима или другу исправу којом се доказује право коришћења, односно својство корисника непокретности, као и потврду Дирекције да су непокретности пријављене за јединствену евиденцију сагласно закону. У случају кад непокретност није евидентирана код наведене Дирекције корисник непокретности је дужан да поднесе евиденциону пријаву на прописаном обрасцу.

Захтев се подноси у року од три године од дана ступања на снагу овог закона. Уколико се захтев не поднесе у овом року, надлежни орган за упис права, извршиће по службеној дужности упис права јавне својине Републике Србије на тој непокретности, а ако аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, након извршеног уписа јавне својине Републике Србије испуне услове предвиђене овим законом за стицање права јавне својине, извршиће се, на њихов захтев, пренос права јавне својине (члан 76. Предлога). Предлог даље предвиђа да се по захтеву за упис доноси решење и исто доставља подносиоцу захтева и Републичком јавном правобранилаштву. Против тог решења може се изјавити жалба у року од 30 дана од дана пријема, а упис права врши се на основу правоснажног решења (члан 77. Предлога). По службеној дужности упис права јавне својине Републике Србије извршиће се и кад је захтев за упис права јавне својине аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе правоснажно одбијен (члан 78. Предлога).

Чланом 79. Предлога се прописује да се даном ступања на снагу овог закона на непокретностима на којима аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе стичу право јавне својине (уписом у јавну књигу за упис права на непокретностима) успостављају посебна својинска овлашћења аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе у складу са одредбама овог закона. То значи да и пре уписа права јавне својине у јавну књигу, самим ступањем на снагу овог закона, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе стичу својинска овлашћења на односним непокретностима, уз одређена ограничења. Наиме, аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе могу предузимати акте располагања непокретностима, осим њиховог отуђења из јавне својине. О отуђењу ових непокретности одлучује Влада на предлог аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, а приход по основу отуђења непокретности уплаћује се у буџет аутономне покрајине односно јединице локалне самоуправе.

Члан 81. Предлога предвиђа да се право својине јавног предузећа, друштва капитала, као и њихових зависних друштава на непокретностима стиче уписом у јавну књигу о непокретностима и правима на њима на основу поднетог захтева за упис права својине. Захтев се подноси у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона. У случају пропуштање рока или одбијање захтева, орган који води јавну евиденцију, по службеној дужности, извршиће упис права јавне својине Републике Србије – ако је реч о захтеву јавног предузећа, односно друштва капитала чији је оснивач Република Србија, а ако се ради о захтеву јавног предузећа, односно друштва капитала чији је оснивач аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе извршиће се, по службеној дужности, упис јавне својине аутономне покрајине, односно јединице

локалне самоуправе. Уз захтев за упис права својине се подносе докази који су таксативно побројани наведеним чланом. Истим чланом даље је прописано на којим непокретностима се неће дозволити упис права својине, као и изузетак да забрана за упис из става 4. тачка 4) овог члана није сметња да се непокретност у јавној својини, ако постоји одлука Владе, односно надлежног органа аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, у складу са овим законом, пренесе у својину јавног предузећа, односно друштва капитала.

Члан 82. Предлога утврђује да се стицање права јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе или утврђивање права приватне својине на основу одредаба овог закона, не сматра прометом добара у смислу закона којим се уређује порез на додату вредност, односно промет апсолутних права.

Предлог предвиђа прекршај за одговорно лице које донеси акт о отуђењу непокретности без сагласности Владе као и за лице које на основу таквог акта потпише уговор о отуђењу непокретности.

Прелазне и завршне одредбе. Прелазне и завршне одредбе садржане су у чл. 83. до 90. Предлога. Чланом 83. се уређује дејство ступања на снагу овог закона на поступке који се воде по одредбама чл. 8, 8а, 8б и 48. Закона о средствима у својини Републике Србије, а чланом 84. – могућност конвалидације уговора о прибављању непокретности у државну својину и отуђењу непокретности из државне својине закљученог до дана ступања на снагу овог закона. Чланом 87. Предлога прописано је да је орган надлежан за упис права на непокретностима дужан да по ступању на снагу овог закона, без одлагања, по службеној дужности, изврши упис права јавне својине Републике Србије на непокретностима на којима је у евиденцији непокретности и права на њима уписано право Савезне Републике Југославије, односно Државне заједнице Србија и Црна Гора.

Чланом 89. прописано је да до престанка функционисања међународне управе успостављене у складу са Резолуцијом 1244, на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија, у погледу питања која се односе на средства у својини Републике Србије примењиваће се одговарајуће одредбе Закона о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 53/95, 3/96-исправка, 54/96, 32/97 и 101/05-др. закон).

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе Закон о средствима у својини Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 53/95, 3/96-испр, 54/96, 32/97 и 101/2005-др. закон) и Закон о имовини Савезне Републике Југославије („Службени лист СРЈ”, бр. 41/93 и 30/96). Подзаконски акти донети на основу ових закона примењиваће се до доношења подзаконских аката на основу овог закона, ако нису у супротности са овим законом (члан 85. Предлога). Члановима 88. и 90. Предлога утврђено је да ће се подзаконски акти на основу овог закона донети у року од шест месеци од његовог ступања на снагу, као и да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити посебна средства у буџету Републике Србије.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

На кога ће и како ће највероватније утицати решења предложена у закону?

Какве трошкове ће примена закона створити грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима?

Да ли позитивне последице доношења закона оправдавају трошкове које ће он створити?

Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција?

Закон чије се доношење предлеже произвешће правно дејство према свим носиоцима јавне својине, како држави и њеним органима, тако и аутономним покрајинама, градовима и општинама, укључујући и градске општине. Осим њих, овај закон се односи и на јавна преудзећа и установе, као и друге облике организовања чији је оснивач држава, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе.

Наиме, овим законом се успоставља право јавне својине аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, које у важећем правном систему нису имале право својине. На тај начин се ствара оригинална материјална основа и значајно јача економски потенцијал за вршење функција јединице територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе, а такође се стварају услови за ефикасније управљање одређеним сегментима садашњих средстава у државној својини. Стицање својине од стране аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе значајно ће унапредити њихов развој. Истовремено, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе преузимају одговорност за законито и целисходно управљање својом имовином у складу са Уставом, законом, статутом и другим општим актима.

Законом се, такође, целовито и прецизно уређује право носилаца јавне својине на улагање ствари у јавној својини, у јавна предузећа и друштва капитала, у установе, јавне агенције и друге организације чији су они оснивачи. Када су у питању јавна предузећа и друштва капитала, држава, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе могу улагати права својине на стварима из своје имовине у капитал предузећа, односно друштва и по том основу стицати акције, односно уделе. Постојеће право коришћења средстава у државној својини код јавних предузећа и друштава капитала основаних од носиоца јавне својине трансформише се у својину тих правних лица даном ступања на снагу Закона. Такође, уколико ова правна лица оснивају зависно друштво капитала, у исто могу улагати само она права на стварима у јавној својини која су им пренета од стране оснивача. Предложеним решењима се отклањају нејасноће у важећим прописима и недоумице, које су се јављале у пракси, у погледу имовине јавних предузећа и друштава капитала која су пословала средствима у државној својини. У досадашњим решењима средства у државној својини која користе јавна предузећа и друштва капитала практично су вођена двоструко, у пословним књигама тих правних лица и у евиденцији Републике Србије као власника. Истовремено, предложеним решењима се доприноси унапређењу рада и пословања ових правних лица, а тиме и развоју тржишта и тржишне конкуренције привредних субјеката. Пренос својине овим правним лицима, односно јасна својинска разграничења, има реформски карактер који ће се изузетно повољно одразити на већа улагања ино капитала у овај сектор привреде.

Примена предложених решења ће за последицу имати прераспodelу одређених буџетских трошкова, као и прихода, између Републике Србије,

аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, који произлазе из вршења права јавне својине, а што је у складу са Уставним решењима о јавној својини, као и о положају аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Посебни трошкови примене овог закона везани су, пре свега, за поступак уписа права јавне својине на непокретности у јавне књиге о непокретностима и правима на њима и биће обезбеђени у буџетима у оквиру редовних средстава за рад државних органа, органа аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. За привредне субјекте чији су оснивачи носоци јавне својине јавиће се трошкови уписа права својине у јавне књиге за упис права на непокретностима или уписа у регистар привредних субјеката. За остале привредне субјекте и грађане примена овог закона неће створити посебне трошкове.

Које ће мере током примене закона бити предузете да би се остварили циљеви доношења закона?

За пуно спровођење овог закона, потребно је донети и подзаконске акте, који треба ближе да уреде нека питања везана, првенствено, за ствари које користе органи и организације носилаца јавне својине. Овде се већим делом ради о усклађивању подзаконских аката који већ постоје са новим законом, те је за доношење ових прописа предвиђен рок од шест месеци од дана ступања Закона на снагу. Такође је потребно да аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе уреде и организују обављање послова у вези са вршењем овлашћења која стичу по основу права јавне својине на стварима.

Да ли су заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону?

Решења предложена у Предлогу закона о јавној својини представљају резултат програма јавне расправе о Радној верзији закона о јавној својини коју је на предлог Министарства финансија а по одржавању седнице Одбора за привреду и финансије спроведена на следећи начин:

1) Постављањем Радне верзије Предлога закона о јавној својини на сајт Министарства финансија је било омогућено заинтересованим странама да дају примедбе, сугестије и мишљења;

2) Организовањем три округла стола;

3) Достављене примедбе, сугестије и мишљења уграђене су у Предлог закона о јавној својини.